



**PREDLOG
EVA 2024-2560-0015
SKRAJŠANI POSTOPEK**

**ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
ZAKONA O ODPRABI POSLEDIC NARAVNIH NESREČ**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Namen nameravanih sprememb in dopolnitev ZOPNN-G (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) je izboljšati sposobnost države pri obvladovanju in zmanjševanju škod, ki jih povzročijo naravne nesreče, ter zagotavljati celostne, hitrejše in bolj učinkovite rešitve. Obvladovanje posledic naravnih nesreč je namreč ena izmed ključnih nalog države v zagotavljanju varnosti, stabilnosti in blaginje svojih državljanov, ob dejstvu, da vse napovedi za prihodnost gredo v smeri, da se bo zaradi vedno hitrejših podnebnih sprememb intenziteta naravnih nesreč le še stopnjevala.

S predlaganim predlogom zakona se omogoča bolj prožne oblike financiranja in povečajo sredstva, namenjena za odpravo posledic naravnih nesreč ter razširi krog upravičencev do pomoči, kjer bi zajeli kategorije, ki po dosednji zakonski ureditvi niso upravičeni do sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč. Predlog zakona širi tudi nabor osebnih podatkov za hitrejšo obdelavo vlog prebivalstva.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilj, ki se želi doseči s predlogom zakona, je, da se v primerih naravnih nesreč zagotovi možnost hitre in učinkovite odprave nastalih posledic.

2.2 Načela

Predlog zakona odraža naslednja načela:

- načelo hitrosti, prilagodljivosti in preglednosti postopkov za izvedbo potrebnih ukrepov;
- načelo delne povrnitve vloženi sredstev v obnovo po naravni nesreči subjektom, ki so utrpeli škodo zaradi naravnih nesreč v skladu z določbami zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

Notranja uskladitev besedila zakona:

Zaradi fleksibilnejšega prilagajanja konkretnim okoliščinam in v izogib morebitnim zlorabam je bilo potrebno natančneje opredeliti način dodelitve sredstev za odpravo posledic škode, zato je bila potrebna sprememba tretjega odstavka 5. člena Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22, 18/23 – ZDU-10, 88/23, 95/23 – ZIUOPZP in 117/23 – ZIUOPZP-A; v nadaljnjem besedilu: ZOPNN).

Nadalje se s predlogom zakona spreminja 27. člen, zato je bila potrebna sprememba četrtega odstavka 5. člena ZOPNN-a, da bo usklajen s preostalim besedilom.

Hkrati se z predlogom zakona omogoča dodelitev sredstev za obnovo kulturnih spomenikov in naravnih vrednot po predpisih o ohranjanju narave in se tudi natančneje opredeljuje vloga in odgovornost pristojnih organizacij na področju ohranjanja narave, ki bodo ugotavljale škodo in predlagale ukrepe za njeno odpravo, zato je potrebna korekcija šestega odstavka 5. člena ZOPNN.

V okviru nameravanega predloga zakona je treba uskladiti besedilo petega odstavka 7. člena ZOPNN, da bo usklajen s preostalim besedilom ZOPNN, in sicer da komisiji za odpravo posledic nesreč predseduje predstavnik ministrstva pristojnega za naravne vire.

Sistemske rešitve za posameznike, ki še niso bili vseljeni v objekte, ki so že zgrajeni:

S predlogom zakona se vzpostavi sistemsko rešitev za zagotavljanje sredstev za obnovo stanovanjskih nepremičnin (v nadaljnjem besedilu: stanovanje) tudi tistim posameznikom, ki so v času poplav in zemeljskih plazov gradili svoja stanovanja, ampak gradnja še ni bila dokončana in še niso imeli določene hišne številke, zato v njej še nihče ni živel in posledično tudi ni imela nobena oseba prijavljenega stalnega naslova v tem stanovanju oziroma niti ni bilo naseljeno (možnih je več različnih primerov). Pomembno je, da se v okviru ZOPNN natančno določi kriterije ter postavi meja, od katere dalje je nekdo upravičen do sredstev.

Predlog zakona gre v smeri, da se za obnovo stanovanja v lasti osebe zasebnega prava, v katerem na dan nastanka naravne nesreče lastnik stanovanja ali njegov ožji družinski član še ni imel prijavljenega stalnega prebivališča niti ni bilo naseljeno in je bilo zgrajeno na podlagi veljavnega gradbenega dovoljenja, lahko dodeli največ 30 %, oziroma za stanovanje, ki je zavarovano za škodo zaradi te naravne nesreče, največ 40 % vseh sredstev, ki so potrebna za obnovo stanovanja. Do sredstev za obnovo bi bila tako upravičena oseba zasebnega prava, ki bo nedvoumno izkazala in dokazala namen, da je gradnja namenjena za reševanje edinega oziroma nujnega stanovanjskega vprašanja, medtem ko ji bo sedanja stanovanjska rešitev bodisi potekla ali pa te možnosti nima zagotovljene (najemno razmerje, prodano stanovanje z namenom financiranja novega, kreditna pogodba za stanovanje in podobno). V zvezi z dodelitvijo sredstev po tem odstavku mnenje vedno poda Komisija za odpravo posledic naravnih nesreč, ustanovljena na podlagi prvega odstavka 7. člena ZOPNN.

Uvedba prožnejših oblik financiranja kmetijstva in gospodarstva:

S strani Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport (v nadaljnjem besedilu: MGTŠ) in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP) je bila predlagana sprememba ZOPNN v delu, ki se nanaša na ukrepe finančnega inženiringa, in sicer da se ne uporablja zgolj za odpravo posledic škode v gospodarstvu, ampak se uporabi tudi za odpravo škode na stvareh ter škodo v kmetijstvu, kar že omogoča 50. člen Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (Uradni list Evropske unije, L 187/1) S predlagano spremembo bi se omogočilo, da so ukrepi finančnega inženiringa namenjeni upravičencem iz gospodarstva in kmetijstva.

Jasneje je določeno, da se za vsako področje (torej za področje gospodarstva in področje kmetijstva) oblikuje poseben posojilni sklad oz. garancijska shema. Za posojilni sklad/garancijsko shemo s področja gospodarstva je pristojno MGTŠ in za posojilni sklad/garancijsko shemo s področja kmetijstva MKGP.

Za ukrepe finančnega inženiringa se določi pristojnost MGTŠ za škodo v gospodarstvu in škodo na objektih, ki so v lasti upravičencev iz gospodarstva do sredstev za odpravo posledic škode, ter pristojnost MKGP za škodo v kmetijstvu, kot jo določa ZOPNN in 70.–79. Zakona o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023 (Uradni list RS, št. 95/23, 117/23, 131/23 – ZORZFS in 62/24; v nadaljnjem besedilu: ZIUOPZP).

Podrobneje se določi, kdo lahko oceni škodo, in sicer pooblaščen cenilec Inštituta za revizijo, sodni cenilec Ministrstva za pravosodje ali cenilec zavarovalnice.

Spremeni se tudi dikcija, ki določa, da je z višino škode omejen znesek posojila oziroma garancije, kar pomeni, da se celotna višina posojila oziroma garancije šteje v dejansko škodo. S spremembo se določi, da se upošteva le višina državne pomoči, ki se jo dodeli s posojilom oziroma garancijo, kar je skladno tudi z EU pravili o državnih pomočeh.

S spremembo se naredi odstop od tretjega in četrtega odstavka 46.a člena ZOPNN, ki določa, da mora upravičenec, ki je uveljavil pomoč po ZOPNN, vrniti prejeta sredstva, če je prišlo pri njem ali pri povezanih osebah do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu v letu naravne nesreče za poslovno leto, v katerem je prišlo do naravne nesreče ali za naslednje poslovno leto..

Širitev nabora pravice obdelave osebnih podatkov:

Navedeni predlog zakona v zvezi s pridobivanjem osebnih podatkov iz zbirk osebnih podatkov je potreben zaradi hitrejša ter bolj učinkovite obdelave vlog upravičencev do sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona daje možnost dodatnega finančnega inženiringa za kmetijstvo (do 30 mio EUR).

Jasneje je določeno, da se za vsako področje (torej za področje gospodarstva in kmetijstva) oblikuje poseben posojilni sklad oz. garancijska shema. Za ukrepe finančnega inženiringa na področju kmetijstva je pristojno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za škodo v kmetijstvu, kot jo določa ZOPNN in ZIUOPZP (70. – 79. člen).

Ni neposrednih finančnih posledic na državni proračun in druga javno finančna sredstva, saj za izvajanje tega predloga zakona finančnih sredstev ni treba zagotavljati.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje tega predloga zakona finančnih sredstev v državnem proračunu v tej fazi ni treba zagotoviti.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Zvezna republika Nemčija

Nemčija ima odpravo posledic naravnih nesreč urejeno v okviru dobro razvitih mehanizmov, ki temeljijo na načelu subsidiarnosti, kjer so za prvo odzivanje pristojne lokalne in deželne oblasti, zvezna vlada pa nudi podporo, kadar zmogljivosti nižje ravni niso zadostne. Pravni okvir urejajo zvezni in deželni zakoni (npr. ZSKG), ki določajo obveznosti in ukrepe na področju civilne zaščite, kriznega upravljanja in obnovitvenih postopkov. V primeru nesreč se nemudoma aktivirajo krizni štabi, civilna zaščita, gasilci, tehnična pomoč (THW) in po potrebi tudi vojska (Bundeswehr), pri čemer je prebivalstvo obveščeno prek naprednih sistemov za zgodnje opozarjanje, kot so MoWaS, NINA in KATWARN. Finančna pomoč se zagotavlja v obliki nujnih izplačil (Soforthilfe), obnove infrastrukture in davčnih olajšav, pogosto pa se vključi tudi EU prek Solidarnostnega sklada in programa RESTORE. Ob tem Nemčija vzpodbuja

sistemska zavarovanja premoženja, čeprav obvezno zavarovanje pred naravnimi nesrečami še ni uvedeno. Nacionalna platforma za zmanjšanje tveganj nesreč (IMAG Sendai) in informacijski portal KatRiMa omogočata koordinacijo, prenos znanja in dolgoročno krepitev odpornosti družbe na naravne nesreče. Javna sredstva se pritegnejo le ob velikih nesrečah, ko država ustanovi intervencijski sklad za ublažitev posledic naravne nesreče, vendar pa državna pomoč ni urejena sistemsko.

5.2. Kraljevina Nizozemska

Nizozemska ima področje odprave posledic naravnih nesreč urejeno izredno sistematično in preventivno, kar je razumljivo glede na njeno geografsko lego pod morsko gladino in visoko izpostavljenost poplavam. Država temelji na modelu celostnega upravljanja voda in tveganj, kjer so ključni akterji nacionalna vlada, regionalne vodne uprave (t.i. *waterschappen*) in lokalne oblasti. Osrednji dokument je Nacionalna strategija za obvladovanje tveganj (Nationale Veiligheidsstrategie), ki vključuje podnebna tveganja, poplave, sušo in druge nesreče. Sistem je močno osredotočen na **preventivo**, saj država letno vложи milijarde evrov v utrjevanje nasipov, visokotehnološke pregrade (npr. Maeslantkering), črpalne sisteme ter prostorsko načrtovanje, ki upošteva poplavno ogroženost. Opozorilne sisteme upravlja nacionalna agencija KNMI in krizni center NCTV, informacije pa se prebivalcem posredujejo prek aplikacij (NL-Alert), siren in medijev. V primeru nesreče deluje strukturiran sistem civilne zaščite (*Veiligheidsregio's* – regije za varnost), ki vključuje gasilce, reševalce in krizne koordinacijske time. Obnovitveni postopki so hitro dostopni, financirani iz javnih sredstev, državni skladi pa pokrivajo tudi večino škode, saj je zavarovanje proti poplavam v določenih primerih omejeno. Sistem temelji na stalnem učenju iz preteklih nesreč (npr. katastrofalne poplave leta 1953) ter dolgoročni odpornosti, kar Nizozemsko uvršča med globalne vodilne države na področju zaščite pred naravnimi nesrečami.

5.3. Republika Avstrija

V Avstriji je bil že leta 1984 ustanovljen tako imenovani katastrofični sklad. Sredstva sklada se zagotavljajo iz prihodkov od davka na dohodek in davka na dobiček podjetij in znašajo določen delež prihodka iz odmerjenih davkov na dohodke in dobiček podjetij. Sredstva se uporabljajo za dodatno financiranje ukrepov za odpravljanje izredne škode, ki je nastala na premoženju zveze, dežel in občin zaradi določenih vremenskih pojavov. Sredstva se uporabljajo tudi za kritje izrednih potreb, ki jih ima posamezna dežela, kjer se je zagotovila finančna pomoč za odpravljanje škode, nastale na premoženju fizičnih in pravnih oseb zaradi naravne nesreče.

Država v primeru večjih naravnih katastrof pogosto zagotavlja pomoč prek Katastrofalnega sklada (Katastrophenfonds). Ta sklad financira tako odpravo posledic nesreč kot tudi preventivne ukrepe za zmanjšanje tveganj. Državna pomoč je sicer omejena in zgolj dopolnjuje kritje, ki ga imajo posamezniki iz lastnih zavarovalnih polic. Zavarovalno združenje in država so skupaj razvili aplikacijo HORA, s katero lahko vsak preveri ogroženost vsake lokacije oziroma objekta, uporabljajo jo vse zavarovalnice za prevzem rizika, uveljavlja se tudi za druge namene (gradbena dokumentacija, kreditna izpostavljenost bank). Zaradi nezadostne pokritosti ter velike ogroženosti že vrsto let potekajo razprave o uvedbi bolj sistematičnega pristopa k zavarovanju pred naravnimi nesrečami. Zavarovalno združenje je pripravilo rešitev z enotno tarifo (premija delno temelji na tveganjih, delno pa je določena solidarnostno) za poplavo in potres, ki bi bila obvezno priključena požarni polici.

5.4. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravom EU.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Sprejetje predloga zakona bo omogočilo učinkovito in hitro ukrepanje države v primeru naravne nesreče.

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Sprejetje predloga zakona ne bo pomenilo dodatnih stroškov za poslovanje upravnih organov. Postopki, potrebni za izvedbo ukrepov, ki jih ureja zakon, se morajo izvajati prednostno.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Sprejetje predloga zakona ne prinaša dodatnih obveznosti za stranke v smislu dodatnih postopkov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

S sprejetjem predloga zakona bo omogočeno hitro in učinkovito izvajanje odprave posledic naravnih nesreč katastrofalnega obsega, ki onemogočajo življenje in delo na prizadetem območju, v skladu z zakonom, ki ureja odpravo posledic naravnih nesreč.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo, in sicer za:

S sprejetjem predloga zakona bo omogočeno hitro in učinkovito izvajanje odprave posledic naravnih nesreč katastrofalnega obsega, ki onemogočajo življenje in delo na prizadetem območju, v skladu z zakonom, ki ureja odpravo posledic naravnih nesreč.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju, in sicer za:

Sprejetje predloga zakona bo imelo pozitivne vplive na socialnem področju, saj omogoča vzpostavitev ustreznih razmer za življenje in delo na prizadetem območju. Poleg tega se z novelo zakona omogočajo povratne oblike financiranja ter išče rešitve za kreditiranje fizičnih oseb.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Sprejetje predloga zakona ne vpliva neposredno na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6. Presoja posledic za druga področja

Sprejetje predloga zakona ne bo imelo drugih posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Zaradi nujnosti sprejetja predloga zakona ta ni bil predhodno predstavljen ciljnim skupinam in širši javnosti.

Zakon je bil predstavljen tudi predstavnikom ZOS, SOS in ZMOS.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje predloga zakona bodo spremljali Ministrstvo za naravne vire in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za solidarno prihodnost, Ministrstvo za obrambo ter Ministrstvo za finance.

6.8. Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Predlog zakona se ne nanaša na druge pomembne okoliščine.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil avgusta 2024 v javni obravnavi, od 16. 8. 2024 do 2. 9. 2024. Objavljen je bil na portalu E-demokracija (datumi navedeni v prejšnjem stavku).

16. 10. 2024 je bil objavljen zbir pripomb in opredelitev do njih na spletni strani E-demokracija. Nekatere prejete pripombe niso bile upoštevane, saj se bodo obsežnejše systemske spremembe, ki bodo systemsko uredile področje odprave posledic naravnih nesreč, obravnavane okviru naslednje novele ZOPNN oziroma novega systemskega zakona, ki bo celovito uredil področje odprave posledic naravnih nesreč. Vsako prejeto pripombo smo preučili in dali utemeljene odgovore. Ker bi upoštevanje večine zavrnjenih pripomb pomenilo poseg v vsebino, ki presega okvir obravnavane novele, bi njihova vključitev terjala izvedbo rednega zakonodajnega postopka.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu državnega zbora in delovnih teles bodo sodelovali:

- Jože Novak, minister, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- Matjaž Han, minister, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Mateja Čalušič, ministrica, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- dr. Lidija Kegljjevič Zagorc, državna sekretarka, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- mag. Miran Gajšek, državni sekretar, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- Matevž Frangež, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- mag. Dejan Židan, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- mag. Ervin Kosi, državni sekretar, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- mag. Alenka Marovt, generalna direktorica Direktorata za razvojna sredstva, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Andreja Komel, Vodja sektorja za strukturno politiko in razvoj podeželja, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ervin Vivoda, direktor Urada za zmanjševanje posledic naravnih nesreč, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- Matej Voršič, sekretar, Urad za zmanjševanje posledic naravnih nesreč, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- Jure Maleš, sekretar, Urad za zmanjševanje posledic naravnih nesreč, Ministrstvo za naravne vire in prostor.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22, 18/23 – ZDU-1O, 88/23, 95/23 – ZIUOPZP in 117/23 – ZIUOPZP-A) se v 4. členu na koncu 15. točke pika nadomesti s podpičjem, za njo pa se dodata novi 16. in 17. točka, ki se glasita:

»16. ožji družinski člani so zakonec, zunajzakonski partner, otroci, starši in osebe, ki jih je po zakonu, ki ureja družinska razmerja, oseba, na katero se določbe nanašajo, dolžna preživljati,

17. reševanje edinega oziroma nujnega stanovanjskega vprašanja je nakup, gradnja, prenova ali dograditev, rekonstrukcija ali sprememba namembnosti druge stanovanjske nepremičnine za upravičence ali njihove ožje družinske člane, ki jim je sedanja stanovanjska rešitev bodisi potekla ali pa te možnosti nimajo zagotovljene (najemno razmerje, prodano stanovanje z namenom financiranja nakupa novega, kreditna pogodba za stanovanje in podobno) in ki nimajo v lasti druge, po površini primerne stanovanjske nepremičnine.«.

2. člen

V 5. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Sredstva za odpravo posledic škode se dodeljujejo nepovratno, lahko pa tudi povratno, če tako določa zakon.«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Sredstva za odpravo posledic nesreč se za obnovo stanovanjskih stavb lahko dodeljujejo tudi povratno, če se dodelijo kot stanovanjsko posojilo v skladu s 27. členom tega zakona.«.

Šesti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(6) Upravičencu se dodelijo sredstva za obnovo poškodovanih stvari, če gre za kulturni spomenik ali če gre za objekt ali napravo, namenjeno varstvu ali upravljanju zavarovanega območja v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Sredstva za odpravo posledic nesreč se dodeljuje tudi za obnovo odpravljljive škode na biotski raznovrstnosti in za varstvo naravnih vrednot na območjih s statusom naravnih vrednot po predpisih o ohranjanju narave kot posledica izvajanja nujnih del in izrednih ukrepov. Nastalo odpravljljivo škodo ugotovi in ukrepe za njeno odpravo predlaga pristojna organizacija na področju ohranjanja narave.«.

3. člen

V 7. členu se v petem odstavku beseda »okolje« nadomesti z besedilom »naravne vire«.

4. člen

V 17. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Občini se dodelijo sredstva iz prejšnjega odstavka, če prenese komunalno urejena stavbna zemljišča v last upravičenca in če ta upravičenec obstoječe stavbno zemljišče prenese državi v last. Občina je v primeru odplačnega prenosa zemljišča v last upravičenca dolžna sredstva, prejeta za nakup komunalno opremljenega zemljišča, vrniti v proračun države.«.

5. člen

V 25. členu se za petim odstavkom doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Za obnovo stanovanja, v katerem na dan nastanka naravne nesreče lastnik stanovanja ali njegov ožji družinski član niso imeli prijavljenega stalnega prebivališča in ki niti ni bilo naseljeno in se nahaja v objektu, zgrajenem na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja, se lahko dodeli največ 30 % vseh sredstev, ki so potrebna za obnovo stanovanja, oziroma za stanovanje, ki je zavarovano za škodo zaradi te naravne nesreče, največ 40 %. Do sredstev za obnovo po tem odstavku je upravičen lastnik stanovanja, ki nedvoumno dokaže namen, da je gradnja namenjena za reševanje edinega oziroma nujnega stanovanjskega vprašanja njega ali njegovih ožjih družinskih članov, in ki nimajo v lasti druge, po površini primerne stanovanjske nepremičnine oziroma je nimajo ožji člani njegove družine. V zvezi z dodelitvijo sredstev po tem odstavku poda mnenje Komisija za odpravo posledic naravnih nesreč.«.

Dosedanji šesti odstavek, ki postane sedmi odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Če gre za odpravo posledic udorov ali zemeljskih oziroma snežnih plazov, se ne glede na določbe tretjega, petega in šestega odstavka tega člena za obnovo posameznega stanovanja iz tretjega odstavka tega člena dodeli največ 60 % vseh sredstev, ki so potrebna za obnovo stanovanja, in za stanovanje iz petega in šestega odstavka največ 40 %.«.

Dosedanji sedmi odstavek, ki postane osmi odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(8) Ne glede na določbe tretjega, petega, šestega in sedmega odstavka tega člena lastnik stanovanja ni upravičen do sredstev za odpravo posledic nesreč, če je višina sredstev, ki so potrebna za obnovo stanovanja, manjša od stroškov za novo gradnjo stanovanjskih prostorov, katerih površina je enaka 5% neto tlorisne površine stanovanja v obnovi, ali manjša od 50 % povprečne višine sredstev, izračunane v okviru posameznega programa za odpravo posledic nesreče kot povprečje vseh potrjenih škod na stanovanjih, če je za posamezno naravno nesrečo za upravičenca to ugodnejše.«.

Dosedanji osmi odstavek postane deveti odstavek.

Dosedanji deveti odstavek, ki postane deseti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(10) Če je v programu odprave posledic nesreče za obnovo stanovanjske stavbe določena gradnja nove stavbe ali nadomestitev stavbe, se sredstva za odpravo posledic nesreč dodelijo v višini, ki je določena v skladu s tretjim, petim, šestim ali sedmim odstavkom tega člena za gradnjo stanovanjske stavbe, v kateri neto tlorisna površina stanovanj ne presega standardnih stanovanjskih površin.«.

Dosedanji deseti do trinajsti odstavek postanejo enajsti do štirinajsti odstavek.

6. člen

V 40. členu se v četrtem odstavku besedilo »osmim odstavkom 25. člena« nadomesti z besedilom »devetim odstavkom 25. člena«.

7. člen

Za 44.g členom se doda nov naslov 3.B poglavja, ki se glasi:

»3.B FINANČNI INŽENIRING ZA ODPRAVO POSLEDIC NARAVNIH NESREČ«.

8. člen

V 44.h členu se v drugem odstavku za besedilom »odpravi posledic naravne nesreče« črtata pika in besedilo »Višina kredita ali garancije ne sme biti višja od škode, potrjene s strani pooblaščenega cenilca«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Posamezni posojilni skladi so lahko oblikovani do skupne višine 100 milijonov eurov za odpravo posledic posamezne naravne nesreče, delež vplačil države pa ne sme presegati 30 %. Sredstva države se zagotovijo v računu finančnih terjatev in naložb. Ministrstvo iz petega odstavka tega člena določi višino vplačanega deleža države na podlagi izdelane ocene tveganj in absorpcijske sposobnosti potencialnih prejemnikov pomoči. Prva izguba se krije v breme teh sredstev. Sredstva tega sklada morajo biti porabljena v največ petih letih od ustanovitve posameznega posojilnega sklada. Sredstva se štejejo za porabljena, ko je financiranje končnemu prejemniku odobreno s sklepom izvajalca finančnega inženiringa. Neporabljena sredstva se po izteku roka za porabo vrnejo v proračun v 30 dneh. V primeru, ko porabljena sredstva niso črpana s strani končnih prejemnikov, se ta sredstva vrnejo v proračun v roku šestih mesecev od dneva, ko jih končni prejemniki niso mogle več črpati, vendar ne več kot 2 leti po izteku roka za porabo. Ukrep ob ustanovitvi predvidi enkratno porabo sredstev.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Za izvajanje finančnega inženiringa za odpravo posledic naravne nesreče v gospodarstvu, vključno s škodo na objektih v lasti upravičencev iz 44.e člena tega zakona, ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pripravi načrt in ključne elemente finančnega inženiringa v skladu z zakonom, ki ureja javne finance.«.

Za petim odstavkom se doda nov, šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Za oblikovanje instrumentov finančnega inženiringa v obliki posojilnega sklada ali garancijske sheme, ki so namenjeni odpravi posledic naravne nesreče in po tem zakonu ne sme presegati 30 milijonov eurov za

- škodo v kmetijstvu in škodo na kmetijskih zemljiščih za upravičence iz 44.e člena tega zakona in nosilce kmetijskih gospodarstev,
- škodo v gospodarstvu, ki se nanaša na primarno kmetijsko proizvodnjo in škodo na objektih za opravljanje kmetijske dejavnosti, za nosilce kmetijskih gospodarstev, v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo, ki niso upravičenci iz 44.e člena tega zakona,

ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in ribištvo, pripravi načrt izvajanja finančnih instrumentov ter ključne elemente finančnega inženiringa v skladu z drugim odstavkom 106.j člena ZJF. Za izvajanje teh instrumentov finančnega inženiringa se smiselno uporabljajo določila tretjega in četrtega odstavka tega člena.«

Dosedanji šesti odstavek postane sedmi odstavek.

Dosedanji sedmi odstavek, ki postane osmi odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(8) Za pridobitev kredita ali garancije po tem zakonu morajo prejemniki pomoči iz prejšnjega odstavka predložiti dokazila o višini škode, ki je posledica naravne nesreče. Za dokazilo iz prejšnjega stavka zadošča zapisnik o oceni škode, ki ga je potrdil sodni, pooblaščen ali zavarovalniški cenilec, oziroma druga dokazila, o katerih se v pogodbi o izvajanju finančnega inženiringa dogovorita Republika Slovenija in izvajalec finančnega inženiringa. Nadzor nad namensko uporabo sredstev se praviloma izvaja kot kontrola zapisnika o oceni škode.«.

Dosedanji osmi odstavek postane deveti odstavek.

Dosedanji deveti odstavek, ki postane deseti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(10) Pri odločanju o višini kredita ali garancije za odpravo posledic naravnih nesreč je treba zagotoviti, da višina pomoči, ki se v primeru kredita ali garancije izračuna kot bruto ekvivalent dotacije in je dodeljena po tem členu, skupaj z vsoto drugih sredstev, dodeljenih po tem zakonu, prejetih donacij in sredstev, dodeljenih kot izplačilo zavarovalnega zneska, ter drugih sredstev, dodeljenih iz državnega proračuna in občinskih proračunov, ni večja od dejanske škode.«.

Za dosedanjim desetim odstavkom, ki postane enajsti odstavek, se doda nov, dvanajsti odstavek, ki se glasi:

»(12) Določbe tretjega in četrtega odstavka 46.a člena tega zakona se za finančni inženiring iz tega člena ne uporabljajo.«.

9. člen

V 46.a členu se v tretjem odstavku besedilo »od uveljavitve tega zakona v letu 2023 oziroma za leto 2023 prišlo do« nadomesti z besedilom »bila po nastanku naravne nesreče za poslovno leto, v katerem je prišlo do naravne nesreče ali za naslednje poslovno leto, sprejeta odločitev glede«.

10. člen

Prvi odstavek 47. člena se spremeni tako, da glasi:

»(1) Za namen odločanja o dodeljevanju sredstev iz državnega proračuna in nadzoru nad njihovo uporabo pridobijo ministrstvo, pristojno za naravne vire, ministrstvo, pristojno za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, od upravljavcev zbirk naslednje podatke o upravičencih:

- EMŠO ali davčno številko, spol, datum rojstva, datum smrti, priimek, ime, stalno prebivališče v Sloveniji, začasno prebivališče v Sloveniji, prebivališče v tujini, naslov za vročanje in stalno ali začasno prebivališče, generalni status, status prebivališča, dokazilo začasnega bivanja v tujini in EMŠO v primeru zamenjave, podatek o skrbniku in prenehanju skrbništva. Povezovalni znak je EMŠO ali davčna številka, če pa ta podatek ni na voljo, se uporabljata hkrati dva od naslednjih podatkov: ime in priimek, stalni ali začasni naslov ali sorodstvene vezi (EMŠO očeta, matere, zakonca oziroma zunajzakonskega partnerja, otrok, skrbnika) iz centralnega registra prebivalstva CRP;

- podatek o številki transakcijskega računa iz registra transakcijskih računov. Povezovalni znak je EMŠO;

- iz katastra nepremičnin (podatke o prostorskih enotah, hišnih številkah, parcelah, stavbah in delih stavb, ki se vodijo v katastru nepremičnin v skladu z zakonom, ki ureja kataster nepremičnin, vključno s podatki o lastniku in upravljavcu, in sicer EMŠO ali matično številko, ime in priimek oziroma firmo ali ime, naslov stalnega prebivališča oziroma naslov sedeža). Povezovalni znaki so parcelna številka, številka stavbe ali številka dela stavbe oziroma EMŠO ali matična številka;

- iz Poslovnega registra Slovenije (PRS) in registra transakcijskih računov in zbirke letnih poročil (matično številko, davčno številko, datum vpisa in izbrisa, pravnoorganizacijsko obliko subjekta, naziv (polno ime, kratko ime), naslov oziroma sedež, šifro in naziv glavne dejavnosti in preostalih dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti, podatke o družbenikih, njihovih identifikacijskih številkah, poslovnih deležih in osebah, pooblaščenih za zastopanje, oziroma ustanoviteljih in zastopnikih, podatki o številki transakcijskega računa, o povprečnem številu zaposlenih na podlagi delovnih ur, letno poročilo, stroške). Povezovalni znak je matična ali davčna številka;

- podatke iz evidence pravnih režimov varstva kulturne dediščine, ki jo vodi Ministrstvo za kulturo (enotna identifikacija dediščine (EID)) iz registra kulturne dediščine, naziv enote nepremične dediščine, pravni

režim in podrežim, pravni akt in območna enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine).Povezovalni znak je geolokacija ali EID;

- osebno ime in prebivališče nosilca kmetijskega gospodarstva in osebno ime družinskih članov nosilca kmetijskega gospodarstva iz registra kmetijskih gospodarstev. Povezovalni znak je EMŠO ali matična številka;
- osebno ime fizične osebe oziroma firma pravne osebe z navedbo organizacijske oblike in naslov fizične osebe oziroma sedež pravne osebe pridelovalca grozdja iz registra pridelovalcev grozdja in vina. Povezovalni znak je EMŠO ali matična številka;

ter

- osebno ime in prebivališče osebe oziroma firma pravne osebe, ki so ji bila dodeljena sredstva državnega ali občinskega proračuna v skladu s predpisi, ki urejajo posredna in neposredna izplačila v kmetijstvu, iz evidenc o kmetijskih subvencijah državnega in občinskih proračunov. Povezovalni znak je EMŠO ali matična številka.«.

KONČNA DOLOČBA

11. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV K ČLENOM

K 1. členu

Zaradi določnosti in jasnosti predpisa sta se opredelila pojma »ožji družinski član« ter »reševanje edinega oziroma nujnega stanovanjskega vprašanja«.

K 2. členu

Sredstva za odpravo posledic škode se po tem zakonu praviloma dodeljujejo nepovratno, lahko pa tudi povratno, če tako določa zakon.

10. člen Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-1O; v nadaljnjem besedilu: ZON) določa, da mora Zavod Republike Slovenije za varstvo narave v 60 dneh od prenehanja okoliščin, ki terjajo izvajanje izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti v zvezi z intervencijo v primeru naravne nesreče zaradi škodljivega delovanja voda v skladu s predpisi, ki urejajo vode, ki so nujna dela pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči v času povečane stopnje ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda, ugotoviti vpliv izvajanja nujnih del in izrednih ukrepov na cilje ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot. Pri izvajanju nujnih del in izrednih ukrepov iz prvega odstavka tega člena je treba sicer v čim večji meri upoštevati potrebe ohranjanja narave v skladu z ZON, a kljub temu pri intervenciji nastanka škode v celoti ni mogoče preprečiti. Predlagano je, da bi na podlagi poročila Zavoda RS za varstvo narave, v katerem ugotovi nastanek škode na biotski raznovrstnosti in naravnih vrednotah, ki se jo da odpraviti, država zagotovila tudi sredstva za naknadno sanacijo prizadetih območij zaradi intervencijskih ukrepov, s čimer bi se zagotovilo čim manjši odklon od doseganja ciljev ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot.

K 3. členu

Besedilo petega odstavka 7. člena ZOPNN se uskladi s prvim odstavkom 7. člena ZOPNN, tako da komisiji za odpravo posledic nesreč predseduje predstavnik ministrstva pristojnega za naravne vire, ki je skladno z 38.a členom Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23) pristojno za področje naravnih nesreč.

K 4. členu

Trenutno veljavni tretji odstavek 17. člena ZOPNN določa, da se občini dodelijo sredstva za nakup in komunalno ureditev stavbnih zemljišč za nadomestitev objektov iz drugega odstavka 17. člena, kar je potrebno izvesti zaradi ogroženosti na vplivnem območju naravne nesreče, če brezplačno prenese komunalno urejena stavbna zemljišča v last upravičenca, in če ta upravičenec obstoječe stavbno zemljišče brezplačno prenese državi v last.

Nova ureditev predvideva razširitev pogojev za dodelitev sredstev občinam s strani države za namen nakupa in komunalne ureditve stavbnih zemljišč, ki so namenjena nadomestitvi objektov, odstranjenih zaradi ogroženosti na vplivnem območju naravne nesreče. Ključna sprememba omogoča, da se ta sredstva lahko dodelijo tudi v primeru, ko občina takšna zemljišča prenese v last upravičencev odplačno, in ne zgolj brezplačno, kot to trenutno določa veljavna zakonodaja.

V skladu s 151.č členom Zakona o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023 (ZIUOPZP) so bili lastnikom nepremičnin, katerih objekti so bili s sklepom Vlade RS

določeni za odstranitev, izplačani zneski odškodnin. S tem je država z njimi že vstopila v odplačni pravni posel, saj odškodnina predstavlja finančno nadomestilo za izgubljeno lastnino. Na tej podlagi so se nekateri upravičenci odločili, da jim občina zagotovi nadomestno stavbno zemljišče, na katerem si bodo lahko zgradili nov stanovanjski objekt. Občina je po veljavni zakonodaji dolžna ta zemljišča tudi komunalno opremiti, da bodo primerna za gradnjo. Vendar pa je trenutno veljavna ureditev, kot jo določa 17. člen ZOPNN, problematična, saj dovoljuje dodeljevanje sredstev občinam za nakup in komunalno ureditev zemljišč le v primeru brezplačnega prenosa zemljišča v last upravičenca. To pomeni, da občina sredstva države ne more koristiti v primeru, ko zemljišče upravičencu proda (čeprav po subvencionirani ceni), kar pa je nujno, saj je država že plačala odškodnino za prejšnjo nepremičnino. Upravičenec namreč ni več v položaju, ko bi mu bilo zemljišče lahko brezplačno dodeljeno, ker bi to pomenilo dvojno korist – odškodnino in brezplačno nepremičnino – kar ni v skladu z načeli enakosti in sorazmernosti. Zato se predlaga črtanje besede »brezplačno« v tretjem odstavku 17. člena ZOPNN, kar bo omogočilo dodeljevanje sredstev občinam tudi v primerih, ko občine nadomestna stavbna zemljišča odplačno prenesejo v last upravičencev. S tem se bo odpravila pravna ovira, ki trenutno preprečuje hitrejše in še bolj učinkovito reševanje stanovanjskih vprašanj prizadetih prebivalcev. V primeru odplačnega prenosa bi bila občina, ki je dobila sredstva od države za nakup zemljišča, v višini prodajne cene obogatena, zato se v zakonu določi, da je občina dolžna prejeta sredstva za nakup komunalno opremljenega zemljišča vrniti v proračun države.

Sprememba bo omogočila, da se postopki nakupa in komunalne ureditve zemljišč bistveno poenostavijo in pospešijo, saj občine ne bodo več omejene z nujnostjo brezplačnega prenosa. To je zlasti pomembno v primerih, kjer nadomestna zemljišča predstavljajo enega izmed ključnih elementov dolgoročnega okrevanja prebivalcev prizadetih območij. Hkrati bo sprememba omogočila bolj pregledno in pravično razpolaganje s sredstvi državnega proračuna, saj bo jasno določeno, da gre za odplačne prenose, ki so usklajeni z že izvedenimi odškodninami na podlagi interventnega zakona.

K 5. členu

S spremembo člena se omogoči, da se poleg nepovratnih sredstev, lahko dodeljuje pomoč upravičencem tudi s povratnimi sredstvi.

Temeljni namen spremembe tega člena je zagotoviti sredstva za obnovo stanovanj tudi tistim posameznikom, ki so v času poplav in zemeljskih plazov gradili svoje hiše, ampak gradnja še ni bila dokončana in še niso imeli določene hišne številke, zato v njej še nihče ni živel in posledično tudi ni imela nobena oseba prijavljenega stalnega naslova na tem objektu, niti ni bilo naseljeno.

Do sredstev za obnovo po tem odstavku bi bil tako upravičen lastnik stanovanja ali njegovi ožji družinski člani, ki na stanovanju še niso imeli prijavljenega stalnega prebivališča niti ni bilo naseljeno in je bilo zgrajeno na podlagi veljavnega gradbenega dovoljenja in ki nedvoumno izkažejo in dokažejo namen, da je gradnja namenjena za reševanje edinega oziroma nujnega stanovanjskega vprašanja njega ali ožjih družinskih članov.

Za reševanje edinega oziroma nujnega stanovanjskega vprašanja se šteje nakup, gradnja, prenova ali dograditev, rekonstrukcija ali sprememba namembnosti druge stanovanjske nepremičnine za upravičence ali njegove ožje družinske člane, ki jim je sedanja stanovanjska rešitev bodisi potekla ali pa te možnosti nimajo zagotovljene (najemno razmerje, prodano stanovanje z namenom financiranja nakupa novega, kreditna pogodba za stanovanje in podobno) in če lastnik oziroma ožji člani njegove družine nimajo v lasti druge, po površini primerne stanovanjske nepremičnine. Merila in kriteriji, ki določajo, ali gre za reševanje edinega oziroma nujnega stanovanjskega vprašanja, se presojuje v vsakem primeru posebej v okviru posebnega ugotovitvenega upravnega postopka. Pri opredelitvi pojma »reševanje edinega oziroma nujnega stanovanjskega vprašanja njega (lastnika) ali njegovih ožjih družinskih članov« se zasleduje namen, da se rešuje stanovanjsko vprašanje primarnega bivališča osebe, to je bivališča, kjer bo oseba dejansko živela in kjer bo imela središče svojih življenjskih interesov

– torej kjer bo praviloma prebivala večino časa in kjer bo imela urejene osnovne življenjske pogoje. Namen te določbe je tudi v tem, da se prepreči financiranje sekundarnih nepremičnin (vikendov ipd.).

V zvezi z dodelitvijo sredstev po tem odstavku poda mnenje Komisija za odpravo posledic naravnih nesreč.

K 6. členu

Besedilo novele spreminja število odstavkov v členu, na katerega se 40. člen sklicuje, zato je bil popravljen sklic na ustrezen odstavek.

K 7. členu

Oblikuje se novo poglavje z novim naslovom. Ukrep finančnega inženiringa se ne uporablja zgolj za odpravo posledic škode v gospodarstvu, ampak se uporabi tudi za odpravo škode na stvareh ter škode v kmetijstvu. To omogoča tudi 50. člen Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgov pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 187, str. 1, z dne 26. 6. 2014, z vsemi spremembami). . S predlagano spremembo se tudi omogoči, da so ukrepi finančnega inženiringa namenjeni upravičencem iz gospodarstva in kmetijstva.

K 8. členu

Drugi odstavek se spremeni na način, da je skladen s spremenjenim desetim odstavkom.

Jasneje je določeno, da se za vsako področje (torej za področje gospodarstva in področje kmetijstva) oblikuje poseben posojilni sklad oz. garancijska shema. Za posojilni sklad/garancijsko shemo s področja gospodarstva je pristojno Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport in za posojilni sklad/garancijsko shemo s področja kmetijstva Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Za izvajanje finančnega inženiringa se določi pristojnost Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport za škodo v gospodarstvu in škodo na objektih, ki so v lasti upravičencev iz gospodarstva, ter pristojnost Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za škodo v kmetijstvu in škodo na kmetijskih zemljiščih za upravičence iz 44.e člena ZOPNN ter nosilce dopolnilnih dejavnosti in nosilce kmetijskih gospodarstev, ki niso upravičenci iz 44.e člena ZOPNN, ter za škodo v gospodarstvu, ki se nanaša na primarno kmetijsko proizvodnjo za nosilce kmetijskih gospodarstev v skladu, ki niso upravičenci iz 44.e člena tega zakona in nosilce dopolnilnih dejavnosti. Višina posameznega posojilnega sklada/garancijske sheme za področje gospodarstva ne sme presegati 100 milijonov evrov, za področje kmetijstva pa ne sme presegati 30 milijonov evrov.

Določi se tudi, da se sredstva države za posojilni sklad zagotovijo v računu finančnih terjatev in naložb (to je bilanca B v proračunu RS). Pri posojilnem skladu morajo biti sredstva porabljena v roku dveh let od ustanovitve tega sklada. Dodatna sprememba je, da se neporabljena sredstva vrnejo v proračun v roku 30 dni ter da se v primeru, ko porabljena sredstva niso črpana s strani končnim prejemnikov, ta sredstva vrnejo v proračun v roku šestih mesecev od dne, ko črpanje teh sredstev s strani končnih prejemnikov ni bilo več mogoče, vendar ne več kot 2 leti po izteku roka za porabo.

Podrobneje se določi, kdo lahko oceni škodo, in sicer pooblaščen sodni cenilec, pooblaščen ocenjevalec vrednosti Inštituta za revizijo ali cenilec zavarovalnice. Cenilni zapisnik ima poleg same dokazne vrednosti o višini škode hkrati tudi vlogo dokumenta, s katerim končni prejemnik izkazuje namensko porabo kredita oziroma garancije. Po potrebi se lahko zahtevajo tudi dodatna dokazila. Izjemoma (npr. v primerih morebitnega suma goljufije) izvajalec posojilnega sklada ali garancijske sheme izvede tudi naknadno kontrolo, ki po potrebi vključuje tudi preverjanje na kraju samem, kar se uredi s pogodbo s končnim prejemnikom.

Spremeni se tudi dikcija, ki določa, da je z višino škode omejen znesek posojila oziroma garancije, kar pomeni, da se celotna višina posojila oziroma garancije šteje v dejansko škodo. S spremembo se določi, da se upošteva le višina državne pomoči (kot bruto ekvivalent dotacije), ki se jo dodeli s posojilom oziroma garancijo, kar je skladno tudi z EU pravili o državnih pomočeh.

S spremembo se naredi odstop od tretjega in četrtega odstavka 46.a člena, ki določa, da upravičenec, ki je uveljavil pomoč po ZOPNN mora vrniti prejeta sredstva, če je prišlo, pri njem ali pri povezanih osebah, do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu v letu naravne nesreče za poslovno leto, v katerem je prišlo do naravne nesreče ali za naslednje poslovno leto.

Ocena finančnih posledic:

Gre za sistemsko ureditev. ZOPNN daje možnost finančnega inženiringa za gospodarstvo (do 100 mio EUR, kar je že v obstoječem ZOPNN) in za kmetijstvo (do 30 mio EUR).

K 9. členu

S predlagano ureditvijo tretjega odstavka 46.a člena ZOPNN se določi, da mora upravičenec, ki je prejel pomoč po tem zakonu, v primeru določenih izplačil (dobiček, nagrade poslovodstvu ipd.) po nastanku naravne nesreče v poslovnem letu, v katerem je do nje prišlo, ter v naslednjem poslovnem letu, o tem obvestiti pristojni organ in prejeta sredstva vrniti.

Sprememba uvaja strožjo ureditev od trenutno veljavne. S tem je država želela ravnati s sredstvi države racionalno in smotrno.

Izbira obdobja, ki zajema poslovno leto, v katerem je prišlo do naravne nesreče, ter neposredno naslednje poslovno leto, temelji na tem, da je državna pomoč namenjena odpravi posledic naravne nesreče in mora iz tega razloga biti časovno obdobje neposredno povezano z obdobjem sanacije škode. V praksi se sanacija praviloma izvaja v obdobju do dveh let po nesreči. To vključuje tako fizično obnovo kot finančno stabilizacijo poslovanja.

Nadalje je dvoletna omejitev izplačil sorazmeren ukrep, ki na eni strani preprečuje zlorabo dodeljene pomoči, hkrati pa ne posega nesorazmerno v poslovno svobodo podjetij. Po preteku tega obdobja se podjetjem omogoči normalno poslovanje.

Jasna časovna opredelitev nenazadnje omogoča podjetjem, da vnaprej načrtujejo poslovne odločitve in se izognejo tveganju nenamerne kršitve pogojev pomoči, kar prinaša večjo pravno varnost predvidljivost.

Določitev te omejitve za nedoločen čas bi pomenila izrazito nesorazmeren ukrep, ki bi lahko vodil celo do situacije, da bi podjetja želela poslovati tako, da ne bi ustvarjala dobička, kar pa seveda ni namen ZOPNN-a.

Tako je cilj predlagane spremembe zagotoviti, da podjetja, ki prejmejo državno pomoč za odpravo posledic naravne nesreče, v neposrednem obdobju po nesreči ne izplačujejo dobičkov ali nagrad poslovodstvu, hkrati pa omogočiti, da po preteku tega obdobja poslujejo nemoteno in brez nepotrebnih omejitev.

Na podlagi navedenega predlagamo spremenjeno besedilo tretjega odstavka 46.a člena.

K 10. členu

Iz razloga hitrejše obdelave vlog upravičencev, je potrebno zagotoviti zakonsko podlago za obdelavo dodatnih podatkov iz evidenc podatkov kot izhaja iz besedila predlaganega člena.

Navedeno spremembo Zakona v povezavi s pridobivanjem osebnih podatkov iz zbirk osebnih podatkov nujno potrebujemo zaradi hitrejše ter bolj učinkovite obdelave vlog upravičencev do sredstev za dodelitev sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč.

Nov drugi odstavek je prevzet iz interventnega zakona (ZIUOPZP) in omogoča pridobivanje podatkov o izplačanih zavarovalninah upravičencem do sredstev za obnovo, namreč v skladu s 25. členom ZOPNN se zavarovalnina všteva v skupni znesek dodeljenih sredstev potrebnih za obnovo. Ker se je rešitev znotraj interventnega zakona, ki se uporablja le za naravno nesrečo iz avgusta 2023 izkazala za zelo koristno, bi želeli to zakonsko rešitev implementirati v sistemski Zakon na področju odprave posledic naravnih nesreč (ZOPNN), da bi se lahko uporabljala tudi za dogodke ob drugih naravnih nesrečah.

Navedena zakonska podlaga bi pristojnim organom omogočila hitrejšo obdelavo vlog upravičencev iz razloga, da ne bi potrebovali njihove privolitve za obdelavo njihovih podatkov, kar v primeru tako obsežne naravne nesreče kot se je zgodila avgusta 2023, pri obdelavi vlog upravičencev prihrani ogromno časa in posledično bi upravičenci lahko do prepotrebnih sredstev za obnovo prišli mnogo prej.

K 11. členu

Zaradi nujnosti ukrepanja in zagotavljanja takojšnje pravne podlage za izvajanje ukrepov za odpravo posledic naravnih nesreč, zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. S tem se zagotavlja učinkovitost in pravočasnost ukrepov, ki so v javnem interesu in nujni za odpravo posledic naravnih nesreč.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

4. člen (pojmi)

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. geografsko zaokroženo območje je območje kmetijskih zemljišč, na katerem je naravna nesreča povzročila na istem kmetijskem pridelku enako poškodovanost. Če gre za naravno nesrečo, katere pojav je zaznaven na širšem območju, kot je na primer suša ali zmrzal, se geografsko zaokroženo območje določi kot zaokroženo območje, kjer so zaradi morfologije terena in pedoloških lastnosti tal vplivi teh naravnih nesreč na kmetijske pridelke približno enaki;
2. geotehnični objekti so objekti, ki so namenjeni za preprečitev širjenja in ustalitev zemeljskih plazov in objekti za preprečitev proženja snežnih plazov. Geotehnični objekti so tudi objekti za začasno ali trajno odlaganje zemljine, ki nastaja pri gradnji ali obnovi geotehničnih objektov;
3. naravna nesreča je nesreča, ki jo povzroči:
 - potres, snežni ali zemeljski plaz, udor ali poplava, če povzroči škodo na stvareh ali škodo v gospodarstvu ali
 - neugodne vremenske razmere so slabe vremenske razmere, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, v skladu z 2. točko 2. člena Uredbe 2022/2472/EU ali
 - množičen izbruh rastlinskih škodljivih organizmov ter živalskih bolezni, če povzročijo škodo v kmetijski proizvodnji.
 - žled, če povzroči škodo na stanovanjskih stavbah, kulturnih spomenikih, gospodarskih objektih kmetijskega gospodarstva, v gozdovih ali če povzroči škodo na drugih stvareh, za katerih obnovo je do sredstev za odpravo posledic nesreč po tem zakonu upravičen državni organ ali občina, ali
 - požar v naravnem okolju, povzročen z naravnimi dejavniki, če povzroči škodo na stvareh ali trajnih nasadih ali škodo v gospodarstvu;
4. neto tlorisna površina stavbe je površina med navpičnimi elementi, ki omejujejo prostore v stavbi. Neto tlorisno površino se izračuna v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov;
5. območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost so območja, ki so v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijstvo, določena za taka območja;
6. ocena neposredne škode na stvareh in ocena neposredne škode v kmetijstvu je ocena škode ob naravnih nesrečah v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
7. obnova stvari je obnova poškodovanih zemljišč, gozdov, rekonstrukcija poškodovanih objektov ali naprav in odstranitev uničenih objektov ali naprav ter zgraditev novih objektov ali naprav na isti lokaciji ali na drugi lokaciji, če gradnja zaradi geoloških ali gradbeno tehničnih pogojev ni primerna (v nadaljnjem besedilu: nadomestitev objektov ali naprav);
8. kmetijska proizvodnja je primarna kmetijska proizvodnja v skladu s 44. točko 2. člena Uredbe 2022/2472/EU;
9. običajna letna kmetijska proizvodnja je povprečna letna količina kmetijskega pridelka, ki je na podlagi statističnih podatkov dosežena v zadnjih treh letih pred nastankom škode v kmetijstvu zaradi neugodnih vremenskih razmer, ali povprečna letna količina kmetijskega pridelka, izračunana iz statističnih podatkov za tri leta v obdobju zadnjih petih let, pri čemer se ne upoštevajo podatki za leto z največjo in za leto z najnižjo količino kmetijskega pridelka, kar je za nosilce kmetijskih gospodarstev ugodneje pri izračunu državne pomoči za odpravo posledic škode v kmetijstvu zaradi neugodnih vremenskih razmer;
10. upravičenka ali upravičenec do sredstev (v nadaljnjem besedilu: upravičenec) za odpravo posledic nesreč ali do sredstev za odpravo posledic škode v kmetijstvu je oseba, ki izpolnjuje pogoje iz tega zakona in iz predpisov na podlagi tega zakona za dodelitev sredstev iz proračuna Republike Slovenije za odpravo posledic nesreč ali škode v kmetijstvu;
11. vplivno območje naravne nesreče je območje posledic poplave ali zemeljskega ali snežnega plaz. Za vplivno območje naravne nesreče se šteje tudi območje verjetnih posledic poplave ali plaz, če bi se ta naravna nesreča pri nespremenjenih pogojih varstva pred njenimi posledicami ponovila.
12. majhno in srednje veliko podjetje je podjetje, ki izpolnjuje merila iz Priloge I Uredbe 2022/2472/EU;
13. veliko podjetje je podjetje, ki ne izpolnjuje meril iz Priloge I Uredbe 2022/2472/EU;

14. objekt, ki je z aktom razglašen za kulturni spomenik, je objekt ali območje, ki je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, razglašen za kulturni spomenik ali je v času naravne nesreče v postopku razglasitve.

15. kmetijski pridelek je kmetijski proizvod v skladu s 7. točko 2. člena Uredbe 2022/2472/EU, ki nastane v kmetijski proizvodnji.

(2) (črtan).

5. člen (načela zakona)

(1) Država mora pri sprejemanju predpisov in pri odločanju v upravnih zadevah po tem zakonu zagotoviti, da se pri odpravljanju posledic naravnih nesreč prednostno dodelijo sredstva za obnovo poškodovanih ali uničenih stvari, ki so namenjene izvajanju javnih služb, in za obnovo stanovanjskih stavb.

(2) Višina sredstev za odpravo posledic nesreč je sorazmerna škodi na stvari zaradi posledic naravne nesreče, višina sredstev za odpravo posledic škode v kmetijstvu zmanjšanju kmetijske proizvodnje zaradi naravnih nesreč, višina sredstev za odpravo posledic škode v gospodarstvu pa škodi, nastali na strojih in drugi opremi ter škodi, nastali zaradi uničenja zalog in izpada prihodkov zaradi naravnih nesreč.

(3) Sredstva za odpravo posledic škode na stvareh in sredstva za odpravo posledic škode v kmetijstvu se dodeljujejo nepovratno. Sredstva za odpravo posledic škode v gospodarstvu se dodeljujejo povratno in nepovratno.

(4) Sredstva za odpravo posledic nesreč se za obnovo stanovanjskih stavb lahko dodeljujejo tudi povratno, če se jih dodeli kot stanovanjsko posojilo javnega sklada.

(5) Občini se dodelijo za obnovo poškodovanih stvari potrebna sredstva, če je stvar v njeni lasti in se uporablja za izvajanje njene dejavnosti ali za izvajanje lokalne javne službe.

(6) Upravičencu se dodelijo za obnovo poškodovanih stvari sredstva, če gre za kulturni spomenik ali če gre za objekt ali napravo, namenjeno varstvu ali upravljanju zavarovanega območja po predpisih o ohranjanju narave.

(7) Pri odločanju o višini sredstev za obnovo poškodovanih stvari je treba zagotoviti, da vsota sredstev, dodeljenih za obnovo po tem zakonu, in sredstev, dodeljenih kot izplačilo zavarovalnega zneska, prejetih donacij ter sredstev, dodeljenih za obnovo iz državnega in občinskih proračunov na podlagi drugih predpisov, ni večja od vseh sredstev, potrebnih za obnovo stvari.

(8) Pri odločanju o višini sredstev za odpravo posledic nesreč na stvari, ki je namenjena izvajanju gospodarske dejavnosti in sredstev za odpravo posledic v gospodarstvu, ter pri izvajanju nadzora o namenski uporabi teh sredstev je treba zagotoviti, da upravičenci ne pridobijo prednosti pred konkurenti tako, da je ogrožen ali bi lahko bil ogrožen trg blaga ali storitev.

(9) Pri odločanju o višini sredstev za odpravo posledic škode v kmetijstvu je treba zagotoviti, da vsota sredstev, dodeljenih po tem zakonu, in sredstev, dodeljenih kot izplačilo zavarovalnega zneska, prejetih donacij ter sredstev, dodeljenih iz državnega in občinskih proračunov kot neposredno izplačilo v kmetijstvu za odpravo posledic naravnih nesreč ni večja od zmanjšanja vrednosti letne kmetijske proizvodnje, ki je nastalo zaradi posledic naravne nesreče.

(10) Pri odločanju o višini sredstev za odpravo posledic škode v gospodarstvu je treba zagotoviti, da vsota sredstev, dodeljenih po tem zakonu, in sredstev, dodeljenih kot izplačilo zavarovalnega zneska, prejetih donacij ter sredstev, dodeljenih iz državnega proračuna in občinskih proračunov, ni večja od dejanske škode.

7. člen (komisiji)

(1) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) imenuje za opravljanje nalog v zvezi z dodeljevanjem sredstev za odpravo posledic nesreč na podlagi predloga ministrice ali ministra (v nadaljnjem besedilu: minister), pristojnega za naravne vire, za opravljanje nalog v zvezi z dodeljevanjem sredstev za odpravo posledic škode v kmetijstvu na podlagi predloga ministra, pristojnega za kmetijstvo in gozdarstvo, za opravljanje nalog v zvezi z dodeljevanjem sredstev za odpravo posledic škode v gospodarstvu na podlagi predloga ministra, pristojnega za gospodarstvo, ter za strokovno pomoč upravnim organom in inšpektorici ali inšpektorjem (v nadaljnjem besedilu: inšpektor), pristojnim za odločanje po tem zakonu, komisije, in sicer:

- komisijo za odpravo posledic naravnih nesreč na stvareh (v nadaljnjem besedilu: komisija za odpravo posledic nesreč),
- komisijo za odpravo posledic škode v kmetijstvu in
- komisijo za odpravo posledic škode v gospodarstvu.

(2) Komisijo za odpravo posledic nesreč sestavlja sedem članic ali članov (v nadaljnjem besedilu: član), predstavnic ali predstavnikov (v nadaljnjem besedilu: predstavnik) naslednjih ministrstev:

- en predstavnik ministrstva, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- en predstavnik ministrstva, pristojnega za promet, s področja obnove poškodovane prometne infrastrukture,
- en predstavnik ministrstva, pristojnega za kulturno dediščino,
- en predstavnik ministrstva, pristojnega za finance,
- en predstavnik ministrstva, pristojnega za kmetijstvo in gozdarstvo, s področja obnove kmetijskih gospodarskih objektov, gozdov, gozdnih cest in kmetijskih zemljišč,
- po en predstavnik ministrstva, pristojnega za okolje s področja monitoringa naravnih pojavov, in ministrstva, pristojnega za naravne vire s področja priprave in izvedbe programov odprave posledic naravnih nesreč na stvareh (v nadaljnjem besedilu: program odprave posledic nesreče).

(3) Komisijo za odpravo posledic škode v kmetijstvu sestavlja sedem članov, in sicer:

- en predstavnik ministrstva, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- dva predstavnika ministrstva, pristojnega za okolje, s področja monitoringa naravnih pojavov ter s področja agrometeorologije,
- en predstavnik ministrstva, pristojnega za finance,
- dva predstavnika ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, s področja posrednih in neposrednih izplačil v kmetijstvu ter s področja priprave in izvedbe programov odprave posledic škode v kmetijstvu, in
- en predstavnik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

(4) Komisijo za odpravo posledic škode v gospodarstvu sestavlja šest članov, in sicer:

- dva predstavnika ministrstva, pristojnega za gospodarstvo,
- en predstavnik ministrstva, pristojnega za okolje, s področja monitoringa naravnih pojavov,
- en predstavnik ministrstva, pristojnega za finance,
- en predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije,
- en predstavnik Obrtne zbornice Slovenije.

(5) Komisiji za odpravo posledic nesreč predseduje predstavnik ministrstva, pristojnega za okolje, komisiji za odpravo posledic škode v kmetijstvu predstavnik ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, komisiji za odpravo posledic škode v gospodarstvu pa predstavnik ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

(6) Vlada imenuje za vsakega člana komisij iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena tudi njegovega namestnika, ki je predstavnik istega ministrstva, kakor je član komisije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije in Obrtna zbornica Slovenije pa imenujejo namestnika člana komisije, ki je njihov predstavnik v komisiji iz tretjega oziroma četrtega odstavka tega člena.

17. člen

(dodelitev sredstev občini)

(1) Sredstva se za odpravo posledic nesreč dodelijo občini kot poseben transfer z državne ravni za obnovo:

- objektov gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena,
- stvari, ki so v njeni lasti in se uporabljajo za izvajanje njene dejavnosti,
- stvari, ki so v njeni lasti in se uporabljajo za izvajanje lokalne javne službe,
- stanovanjskih stavb, ki so v njeni lasti,
- stvari, ki so v njeni lasti in jih uporablja oseba javnega prava, katere ustanovitelj ali soustanovitelj je občina,
- stvari, ki je v lasti osebe javnega prava, katere ustanovitelj ali soustanovitelj je občina, za stvar pa se investicijska, investicijsko-vzdrževalna ali vzdrževalna dela zagotavljajo v občinskem proračunu, in
- gozdnih cest, če gre za sofinanciranje obnove, za katerega se sredstva zagotavljajo v skladu s predpisi, ki urejajo upravljanje z gozdovi.

(2) Občini se dodelijo sredstva za odpravo posledic nesreč tudi za nakup in komunalno ureditev stavbnih zemljišč za nadomestitev objektov, ki jo je treba izvesti zaradi ogroženosti na vplivnem območju naravne nesreče.

(3) Občini se dodelijo sredstva iz prejšnjega odstavka, če brezplačno prenese komunalno urejena stavbna zemljišča v last upravičenca in če ta upravičenec obstoječe stavbno zemljišče brezplačno prenese državi v last.

(4) Občini se dodelijo sredstva za odpravo posledic nesreč, če je za namene, določene s predpisi na področju javnih financ, porabila svoja sredstva proračunske rezerve v višini 1,5% prihodkov proračuna v letu, v katerem se izvajajo ukrepi odprave posledic naravne nesreče na njenih stvareh.

(5) Če se na območju občine izvajajo geotehnični ukrepi zaradi varstva stvari, ki so v lasti občine ali v lasti osebe javnega prava, katere ustanovitelj je občina, , ali v lasti osebe zasebnega prava, se dodelijo sredstva državnega proračuna za izvedbo geotehničnih ukrepov, če je občina za namene, določene s predpisi na področju javnih financ, porabila svoja sredstva proračunske rezerve v višini 1,5% prihodkov proračuna v letu, v katerem se geotehnični ukrepi izvajajo. Za prihodke proračuna občine se štejejo prihodki, ki se kot lastni prihodki občine upoštevajo pri izračunu sredstev za finančno izravnavo iz državnega proračuna.

(6) Če je občina v tekočem letu svoja sredstva proračunske rezerve že porabila skladno z nameni iz predpisov na področju javnih financ, se ji za odpravo posledic nove naravne nesreče v tem letu ali za izvedbo novih geotehničnih ukrepov v tem letu dodelijo sredstva državnega proračuna ne glede na pogoj v zvezi z uporabo svojih sredstev proračunske rezerve iz četrtega in petega odstavka tega člena.

(7) Če je občina v letu nastanka naravne nesreče porabila za odpravo posledic nesreč na svojih stvareh svojih proračunskih sredstev več, kakor je njena proračunska rezerva v tem letu, se razlika med porabljenimi proračunskimi sredstvi občine in njeno proračunsko rezervo v višini 1,5% prihodkov proračuna v letu naravne nesreče upošteva pri njenih obveznostih financiranja odprave posledic nesreč iz četrtega in petega odstavka tega člena. Če pa višina teh proračunskih sredstev občine presega obveznosti občine po tem zakonu, pa se ji presežna sredstva vrne v njen proračun.

25. člen

(višina sredstev, dodeljenih za obnovo stanovanj)

(1) Postopek dodeljevanja sredstev za odpravo posledic nesreč se za obnovo stanovanjske stavbe vodi za vsako stanovanje v stavbi posebej.

(2) Višina sredstev, ki so potrebna za obnovo posameznega stanovanja, se izračuna iz sorazmernega dela sredstev, ki so za obnovo stanovanjske stavbe predvidena v letnem programu odprave posledic nesreče, izračunanega na podlagi neto tlorisne površine, ki pripada temu stanovanju.

(3) Za obnovo posameznega stanovanja v lasti osebe zasebnega prava se lahko dodeli največ 40%, oziroma za stanovanje, ki je zavarovano za škodo zaradi te naravne nesreče, največ 60% vseh sredstev, ki so potrebna za obnovo stanovanja, če gre za stanovanje, v kateri ima stalno prebivališče lastnik stanovanja ali njegov ožji družinski član.

(4) Zavarovano za škodo zaradi naravne nesreče je stanovanje, za katerega lastnik izkaže, da mu je zaradi posledic naravne nesreče priznано izplačilo zavarovalnih zneskov za škodo na stanovanju v višini, ki ni manjša od 30% ocene neposredne škode na stanovanju če gre za potres, oziroma od 50% ocene neposredne škode na stanovanju, če gre za druge naravne nesreče.

(5) Za obnovo stanovanja v lasti osebe zasebnega prava, ki ne izpolnjuje pogojev iz tretjega odstavka tega člena, in za obnovo stanovanja v lasti osebe javnega prava, katere ustanovitelj ali soustanovitelj je država ali občina, se lahko dodeli največ 30%, oziroma za stanovanje, ki je zavarovano za škodo zaradi te naravne nesreče, največ 40% vseh sredstev, ki so potrebna za obnovo stanovanja, če je bilo stanovanje naseljeno na dan nastanka nesreče.

(6) Če gre za odpravo posledic udorov ali zemeljskih oziroma snežnih plazov, se ne glede na določbe tretjega in petega odstavka tega člena za obnovo posameznega stanovanja iz tretjega odstavka tega člena dodeli največ 60% in za stanovanje iz petega odstavka največ 40% vseh sredstev, ki so potrebna za obnovo stanovanja.

(7) Ne glede na določbe tretjega, petega in šestega odstavka tega člena lastnik stanovanja ni upravičen do sredstev za odpravo posledic nesreč, če je višina sredstev, ki so potrebna za obnovo stanovanja, manjša od stroškov za novo gradnjo stanovanjskih prostorov, katerih površina je enaka 5% neto tlorisne površine stanovanja v obnovi, ali manjša od 50% povprečne višine sredstev, izračunane v okviru posameznega programa za odpravo posledic nesreče kot povprečje vseh potrjenih škod na stanovanjih, če je za posamezno naravno nesrečo za upravičenca to ugodneje.

(8) Pri določitvi obsega potrebnih del za obnovo stanovanja, je treba upoštevati, da se sredstva za odpravo posledic nesreč po tem zakonu uporabijo samo za vzpostavitev bivanja v prostorih stanovanja, katerih neto tlorisna površina je enaka standardni stanovanjski površini.

(9) Če je v programu odprave posledic nesreče za obnovo stanovanjske stavbe določena gradnja nove stavbe ali nadomestitev stavbe, se sredstva za odpravo posledic nesreč dodelijo v višini, ki je določena v skladu s tretjim, petim ali šestim odstavkom tega člena za gradnjo stanovanjske stavbe, v kateri neto tlorisna površina stanovanj ne presega standardnih stanovanjskih površin.

(10) Standardna stanovanjska površina se izračuna na podlagi števila stanovanj v stavbi, števila oseb s stalnim prebivališčem v posameznem stanovanju in naslednjih meril:

- za eno ali dve osebi v stanovanju je standardna stanovanjska površina v enostanovanjski stavbi 90 m², v dvostanovanjski stavbi 75 m² in v tri ali več stanovanjski stavbi 60 m²,
- za tri osebe v stanovanju je standardna stanovanjska površina v enostanovanjski stavbi 100 m², v dvostanovanjski stavbi 85 m² in v tri ali več stanovanjski stavbi 76 m²,
- za štiri osebe v stanovanju je standardna stanovanjska površina v enostanovanjski stavbi 115 m², v dvostanovanjski stavbi 95 m² in v tri ali več stanovanjski stavbi 85 m²,
- za pet oseb v stanovanju je standardna stanovanjska površina v enostanovanjski stavbi 130 m², v dvostanovanjski stavbi 115 m² in v tri ali več stanovanjski stavbi 102 m², in
- za več kot pet oseb v stanovanju se izračuna standardna stanovanjska površina tako, da se za vsako nadaljnjo osebo doda 6 m².

(11) Vlada podrobneje določi način izračuna višine sredstev, ki so dodeljena upravičencu iz tretjega in četrtega odstavka tega člena za obnovo posameznega stanovanja, pri čemer upošteva:

- da je višina dodeljenih sredstev premo sorazmerna oceni neposredne škode na stanovanju,

- da je lahko količnik med dodeljeno višino sredstev in škodo na stanovanju večji, če je stanovanjska stavba starejša,
- da je višina dodeljenih sredstev premo sorazmerna razmerju med standardno stanovanjsko površino in neto tlorisno površino obnovljene stavbe, v primeru gradnje nove stavbe ali nadomestitve stavbe pa razmerju med standardno stanovanjsko površino in neto tlorisno površino stavbe na dan nastanka naravne nesreče.

(12) Pri določitvi višine sredstev, ki se dodelijo za obnovo stanovanja, je treba upoštevati, da vsota vseh sredstev državnega in občinskega proračuna, ki so dodeljena lastniku stanovanja za obnovo, in izplačil zavarovalnih zneskov za škodo na stanovanju ne sme presegati 90% sredstev, ki jih je za obnovo stanovanja potrdila komisija za odpravo posledic nesreč.

(13) Če je v programu odprave posledic nesreče za obnovo stanovanjske stavbe določena obnova skupnih prostorov in delov več stanovanjske stavbe, se ne glede na določbo prvega odstavka tega člena, vodi postopek dodeljevanja sredstev za odpravo posledic nesreč skupaj za celotno stanovanjsko stavbo, če lastniki v vlogi za dodelitev sredstev za odpravo posledic nesreč to zahtevajo.

40. člen **(višina dodeljenih sredstev)**

(1) Upravičencu iz prejšnjega člena se za odpravo posledic škode v kmetijstvu za posamezni kmetijski pridelek dodelijo sredstva v višini do največ:

- 40 % ocene neposredne škode ali za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost do največ 45 % ocene neposredne škode, če škoda v kmetijstvu nastane zaradi naravne nesreče, za katero na območju Republike Slovenije ni mogoče skleniti zavarovanja, ki krije najmanj 50 % običajne letne proizvodnje upravičenca ali dohodka od proizvodnje in statistično najpogostejša podnebna tveganja, za katera je zagotovljeno zavarovanje;
- 30 % ocene neposredne škode ali za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost do največ 40 % ocene neposredne škode, če je za odpravo škode v kmetijstvu mogoče skleniti zavarovanje, ki krije najmanj 50 % povprečne letne proizvodnje upravičenca ali dohodka od proizvodnje in statistično najpogostejša podnebna tveganja, za katera je zagotovljeno zavarovanje;

(2) Sredstva, ki se upravičencu dodelijo za odpravo posledic škode v kmetijstvu, se zmanjšajo za 50 %, razen če se dodelijo upravičencu, ki je sklenil zavarovanje kmetijske proizvodnje, ki krije najmanj 50 % njegove letne kmetijske proizvodnje.

(3) Pri določitvi višine sredstev, ki se jih upravičencu dodeli za odpravo posledic škode v kmetijstvu, je treba zagotoviti, da za posamezni kmetijski pridelek vsota dodeljenih sredstev za odpravo posledic škode v kmetijstvu po tem zakonu, kakršnih koli drugih sredstev iz državnega proračuna za odpravo posledic škode v kmetijstvu, sredstev občinskih proračunov, ki so dodeljena upravičencu kot neposredno izplačilo za odpravo posledic škode v kmetijstvu, in izplačil zavarovalnih zneskov za škodo na kmetijskem pridelku na grafično enoto rabe kmetijskih zemljišč v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: GERK), ne presega 80 %, na območju z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost pa ne presega 90 % zmanjšanja vrednosti kmetijske proizvodnje.

(4) Zmanjšanje vrednosti kmetijske proizvodnje iz prejšnjega odstavka se izračuna v skladu z osmim odstavkom 25. člena oziroma osmim odstavkom 37. člena Uredbe 2022/2472/EU.

(5) Če nastane škoda v kmetijstvu na istem kmetijskem pridelku zaporedoma zaradi pojava enakih ali različnih naravnih nesreč, se za neposredno škodo na tem kmetijskem pridelku šteje ocena neposredne škode v kmetijstvu, izdelana pred spraviom tega kmetijskega pridelka.

(6) Upravičencu se ne dodelijo sredstva za odpravo posledic škode v kmetijstvu, če pristojni inšpektor ugotovi, da je upravičenec proizvajal kmetijski pridelek v letu nastanka škode v nasprotju s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, ali predpisi, ki urejajo varstvo voda, namenjenih oskrbi s pitno vodo na teh kmetijskih zemljiščih.

(7) Upravičencu se ne dodelijo sredstva za odpravo posledic suše na območjih iz registra namakalnih sistemov, razen v primerih, ko zaradi pomanjkanja vode namakanje ni bilo mogoče.

(8) Upravičencu se sredstva ne dodelijo, če višina dodeljenih sredstev iz programa odprave posledic škode v kmetijstvu na upravičenca ne presega 100 eurov.

44.h člen **(finančni inženiring za odpravo posledic naravnih nesreč)**

(1) Ne glede na peti odstavek 106.f člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23; v nadaljnjem besedilu: ZJF) je finančni inženiring tudi ukrep, s katerim država odpravlja posledice naravnih nesreč.

(2) Finančni inženiring po tem zakonu ima lahko obliko kreditov ali garancij, ki so namenjeni odpravi posledic naravne nesreče. Višina kredita ali garancije ne sme biti višja od škode, potrjene s strani pooblaščenega cenilca, in se lahko dodeli le za tisti del škode, ki ni predmet nadomestila škode po drugih ukrepih.

(3) Posojilni sklad je lahko oblikovan do višine 100 milijonov eurov za odpravo posamezne naravne nesreče, delež vplačil države pa ne sme presegati 30 %. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, določi višino vplačanega deleža države na podlagi izdelane ocene tveganj in absorpcijske sposobnosti potencialnih prejemnikov pomoči. Prva izguba se krije v breme teh sredstev. Sredstva tega sklada morajo biti porabljena v roku dveh let od ustanovitve. Sredstva se štejejo za porabljena, ko je financiranje končnemu prejemniku odobreno s sklepom izvajalca ukrepa finančnega inženiringa. Neporabljena sredstva se po izteku roka za porabo vrnejo v proračun. V primeru, ko porabljena sredstva niso črpana s strani končnih prejemnikov, se ta sredstva vrnejo v proračun v roku enega leta od dne, ko črpanje teh sredstev s strani končnih prejemnikov ni bilo več mogoče. Ukrep ob ustanovitvi predvidi enkratno porabo sredstev.

(4) Garancijska shema po tem zakonu ne sme presegati 100 milijonov eurov. Posamezni upravičenec lahko prejme garancijo, če iz dokumentacije izhaja finančna sposobnost posojilojemalca za vračilo posojila. Garancijska shema je na voljo do porabe sredstev oziroma do dveh let po oblikovanju garancijske sheme. Sredstva se štejejo za porabljena, ko je financiranje končnemu prejemniku odobreno s sklepom posojilodajalca. Neporabljena sredstva se po izteku roka za porabo vrnejo v proračun. V primeru, ko porabljena sredstva niso črpana s strani končnih prejemnikov, se delež sredstev garancije, ki odpade na ta sredstva, vrnejo v proračun v roku enega leta od dne, ko črpanje teh sredstev s strani končnih prejemnikov ni bilo več mogoče. Morebitni donosi iz upravljanja sredstev garancijske sheme finančna institucija iz četrtega odstavka 106.f člena ZJF pripiše vrednosti garancijske sheme. Ukrep ob ustanovitvi predvidi enkratno porabo sredstev.

(5) Za oblikovanje instrumentov finančnega inženiringa ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pripravi načrt izvajanja finančnih instrumentov ter ključne elemente finančnega inženiringa v skladu z drugim odstavkom 106.j člena ZJF.

(6) Prejemniki pomoči so upravičenci iz 44.e člena tega zakona, nosilci kmetijskih gospodarstev v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo, in koncesionarji v skladu z zakonom, ki ureja sladkovodno ribištvo, ki pred naravno nesrečo niso bili v težavah po pravilih o državnih pomočeh in izkazujejo finančno sposobnost vračila posojil.

(7) Za pridobitev kredita ali garancije po tem zakonu morajo prejemniki pomoči iz prejšnjega odstavka predložiti dokazila o višini škode, ki je posledica naravne nesreče. Za dokazilo iz prejšnjega stavka zadošča zapisnik o oceni škode, potrjen s strani pooblaščenega cenilca, oziroma druga dokazila, ki jih v pogodbi o izvajanju ukrepa finančnega inženiringa dogovorita Republika Slovenija in izvajalec ukrepa.

(8) Ukrep finančnega inženiringa se lahko izvaja v skladu s 50. členom Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 187, str. 1, z dne 26. 6. 2014), zadnjič spremenjene z

Uredbo Komisije (EU) 2023/1315 z dne 23. junija 2023 o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgov pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe ter Uredbe (EU) 2022/2473 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in trženjem ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 167 z dne 30. 6. 2023, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 651/2014/EU), Uredbo 2022/2472/EU, Uredbo Komisije (EU) 2022/2473 z dne 14. decembra 2022 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in trženjem ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 327 z dne 21. 12. 2022, str. 82), ali po pravilu de minimis. (9) Pri odločanju o višini kredita ali garancije za odpravo posledic naravnih nesreč je treba zagotoviti, da vsota sredstev, dodeljenih po tem zakonu, in sredstev, dodeljenih kot izplačilo zavarovalnega zneska, ter sredstev, dodeljenih iz državnega proračuna in občinskih proračunov, ni večja od dejanske škode.

(10) Če pristojni organ ugotovi, da škoda ni bila pravilno ocenjena ali je upravičenec prejel pomoč po tem zakonu v nasprotju s prejšnjim odstavkom, upravičencu določi rok za vračilo prekomerno prejete pomoči. Po poteku roka za vračilo prekomerno prejete pomoči in do vračila se upravičencu obračunavajo zakonske zamudne obresti po zakonu, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti.

46.a člen

(izdaja in vročanje odločbe o dodelitvi sredstev za odpravo škode v kmetijstvu in gospodarstvu ter nadzor in vračilo pomoči)

(1) Za izdajo in vročitev odločbe o dodelitvi sredstev za odpravo škode v kmetijstvu se uporablja postopek iz 36.č in 37. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVV, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23).

(2) Če pristojni organ ugotovi, da škoda ni bila pravilno ocenjena ali je upravičenec prejel pomoč po tem zakonu v nasprotju z desetim odstavkom 5. člena tega zakona, v odločbi določi rok za vračilo prekomerno prejete pomoči. Po poteku roka za vračilo prekomerno prejete pomoči in do vračila se upravičencu obračunavajo zakonske zamudne obresti po zakonu, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti.

(3) Upravičenec, ki je uveljavil pomoč po tem zakonu, mora, če je pri njem ali pri osebah, ki skupaj z upravičencem delujejo kot en subjekt s skupnim virom nadzora v smislu tretjega odstavka 3. člena Priloge I k Uredbi 651/2014/EU ali Uredbe 2022/2472/EU, od uveljavitve tega zakona v letu 2023 oziroma za leto 2023 prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu, o tem obvestiti pristojni organ najpozneje v dveh mesecih po izplačilu. Prejeta sredstva mora vrniti v 30 dneh po vročitvi odločbe, ki jo izda pristojni organ, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi po zakonu, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti, ki tečejo od dneva poteka roka za vračilo prejete pomoči do dneva vračila.

(4) Nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti vračila prejetih sredstev iz prejšnjega odstavka izvaja pristojni organ. Za namene izvajanja nadzora iz prejšnjega stavka pristojni organ pridobi podatke o izplačilu dobička, nakupih lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu od Finančne uprave Republike Slovenije. Vrsto in obliko ter način posredovanja podatkov iz tega odstavka določi pristojni organ.

47. člen

(pridobivanje podatkov iz zbirk osebnih podatkov)

(1) Pri dodeljevanju sredstev državnega proračuna in nadzoru nad njihovo uporabo pridobita ministrstvo, pristojno za naravne vire, ministrstvo, pristojno za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, osebne in druge podatke od upravljalcev naslednjih zbirk:

- osebno ime, datum rojstva in stalno ali začasno prebivališče iz centralnega registra prebivalstva,
- osebno ime lastnikov zemljišč iz zemljiškega katastra,
- osebno ime lastnikov stavb iz katastra stavb,
- lastninsko pravico, zastavno pravico, služnostno pravico, pravico stvarnega bremena, zakupno, predkupno ali odkupno pravico, prepoved odsvojitve in obremenitve nepremičnine iz zemljiške knjige,

- osebno ime in prebivališče nosilca kmetijskega gospodarstva in osebno ime družinskih članov nosilca kmetijskega gospodarstva iz registra kmetijskih gospodarstev,
 - osebno ime fizične osebe oziroma firma pravne osebe z navedbo organizacijske oblike in naslov fizične osebe oziroma sedež pravne osebe pridelovalca grozdja iz registra pridelovalcev grozdja in vina in
 - osebno ime in prebivališče osebe oziroma firma pravne osebe, ki so ji bila dodeljena sredstva državnega ali občinskega proračuna v skladu s predpisi, ki urejajo posredna in neposredna izplačila v kmetijstvu, iz evidenc o kmetijskih subvencijah državnega in občinskih proračunov.
- (2) Upravljavec zbirk iz prejšnjega odstavka posreduje podatke na zahtevo ministrstva, pristojnega za naravne vire, ministrstva, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ali ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, brezplačno.